

Kdo bo sadil sadno drevje

Največ je še dandanes gospodarjev, ki si pri zasajanju sadnega drevja ne belijo glavo kako bi ravnali, da bi bil uspeh tembolj zanesljiv. Koliko jih je še, ki prepuste vse sadjarstvo slučaj! Ko slučajno naletijo na prekupeca, ki vozi sadni naraščaj od kraja do kraja, pa kupijo kako drevo, če je dovolj poceni, naj si bo že te ali one sorte. Tako ravnajo tudi pri izbiri prostora, pri saditvi in pri vseh drugih sadjarskih opravilih. Tako delo, opravljeno brez prevdarka, brez načrta, ne more imeti dobrega uspeha in je zopet le gol slučaj, če se tu al tam posreči.

Prav posebno je pa vse obsodbe vredno tako postopanje, kjer se gre za večjo množino drevja, za večji nasad. V takem primeru je škoda tem večja, čim več drevja posadimo. Ker se prav sedaj bliža doba, ko se bo posadilo na tisoče mladih sadnih dreves, naj na kratko omenimo vsa tozadevna opravila in red, po katerem se morajo opraviti drugo za drugim.

1. Določi prostor, (zemljišče), ki ga misliš zasaditi s sadnim drevjem! Preišči lego in zemljo! Prevdari posebno kako je z podtalno vodo, ali je zemljišče suho, ali mokrotno ali ravno prav vlažno!

2. Na temelju tega prevdarka določi sadno pleme, ki bi se najboljšje prilagalo za to zemljišče! Upoštevaj lastne in izkušnje svojih sosedov!

3. Ko imaš plemo, (jablane, hruške, češplje itd.), izberi sorte in sicer po tehtnem prevdarku in po temeljitem posvetovanju z veščaki in izkušenimi sosed! Upoštevaj sadni izbor za Drav. banovino! Sadi malo sort!

4. Razmeri zemljišče in določi mesta, kjer naj drevje stoji! Tako dobiš

natančno število dreves, ki jih potrebuješ, Pazi na pravilne razdalje!

5. Sedaj šele drevje naroči ali ga pojdi iskat v zanesljivo drevesnico, kjer dobiš jamstvo za zdrav naraščaj in pristnost sort!

6. Obenem, ko določiš mesta, kjer bo drevje stalo, koplji jame 1.50 do 2 meštra široke in 50 do 60 cm globoke! Če je pa zemljišče prevlažno, pripravi potrebno zemljo, da boš sadil na kupe!

7. Med tem pripravi kompost, kole in kar je še treba za saditev!

8. Postavi v jame, dokler so še prazne, obeljene, oglašene, priostrene in spodaj na kak način konservirane kole ter jih vravnaj navpično v enakih razdaljah in v ravnih vrstah!

9. Vsaj par tednov preden sadiš, zasipaj jame prav do vrha z dobro prstjo! Najslabšo zemljo pusti zunaj; porabil jo boš za zadnjo vrhno plast, ko bo drevo že posajeno!

10. Saditev. Preden drevo posadimo, obrežemo korenine in vrh! Drevo primemo v levo prav nad koreninami in držč ga v vodoravni legi, skrajšamo debelejša korenine. Popolnoma odstranimo vse nalomljene ali drugače pokvarjene korenine. Potem primemo drevo prav pod vrhom in izrežemo najprej vse mladike, kolikor jih je preveč. Ostale, ki naj tvorijo temelj za bodoče glavne veje, pa skrajšamo povprečno za $\frac{1}{2}$ do $\frac{2}{3}$. Močnejše skrajšamo bolj, šibkejšje in krajše pa manj. Vedno pa odrežimo tik za primernim zunanji očesom.

Ko je drevo obrezano, pomočimo korenine v močnik iz ilovice in kravjeka. Sedaj pogledamo še, če se je zemlja v jami dovolj sesedla; če ne, jo še neko-

liko potlačimo ali pohodimo in namečemo za podlago koreninam nekoliko komposta. Tako je vse pripravljeno. H kolu pristavimo drevo na severno stran in vrvavamo višino. Pomagač pritiskne drevo tesno h kolu in ga drži v pravilni legi. Nato naravnamo korenine v vodoravni legi v obliki zvezde na vse strani. Med nje nasipamo dobre kompostnice, da so popolnoma pokrite. Potem potresemo drevo v navpični smeri, da se zaspo med koreninami vse praznine in še enkrat kontroliramo višino. Če treba tudi z rokami zapehamo zemljo pod korenine. Nato namečemo na korenine še nekoliko zemlje, ki jo z rokami ali z nogo primerno pritismo. Nazadnje denemo na vrh najslabšo

zemljo in naredimo iz nje okrog drevesa kolobar in sicer tako, da se voda steka k deblu. Konečno pripnemo drevo h kolu, ki ga zgoraj odžagamo 10 cm pod spodnjo vejo. Tesno privežemo drevo h kolu šele drugo leto, ko se zemlja v jami popolnoma sesede.

Dela od 1.—6. točke bi se morala izvršiti že jeseni, ona od 7.—10. pa lahko odložimo na pomlad, dasi se dado s pridom opraviti tudi pred zimo. Kdor bo pa šele sedaj začel, se mora jako požuriti, da bo do konca marca gotov. Povdariti pa moramo, da se ta dela samo spomladi ne morejo nikdar opraviti tako dobro, kakor če se razdele na dve dobi: priprava na jesen, saditev sama na pomlad. H.

Valjenje

Valjenje je lahko naravno ali umetno. Nas zanima pred vsem naravno valjenje. Uspeh valjenja je zlasti odvisen od primernosti in uporabnosti jajc za valjenje, od časa, od prostora in gnezda, od števila jajc, od koklje in nje oskrbe ter od celotnega poteka valjenja. Katera pasma? Da zgine čimprej ona velika razlika in pestrost med posameznimi kokošmi še na mnogih naših kmečkih domovih, naj se odloči vsaka gospodinja, vsak gospodar, da pridejo pod kokljo v bodoče le jajca od štajerskih kokoši. Štajerska kokoš je domača kokoš, ki najboljše uspeva povsod po naših krajih, ki si poleti pridno išče sama hrano, dobro nese tudi pozimi in daje okusno meso, ki je znano in iskano tudi na inozemskem trgu. Izбира jajce za valjenje je zelo važno in dalekosežno opravilo. Pri izbiri jajc za valjenje že odločamo, kakšne bodo naše bodoče kokoši. Brezdvomno želimo imeti in priti do kokoši z vsemi najboljšimi lastnostmi. To pa je mogoče več ali manj doseči le, če odberemo jajca za valjenje od dvo- do triletnih čistopasemskih zdravih kokoši, o katerih vemo, da dobro nesejo in jih tudi sicer odlikujejo dobre lastnosti. Seveda mo-

rajo biti jajca oplojena po enakopasemskem petelinu, ki je tudi dobrega pokolenja, ne sme pa biti prav nič v sorodu s kokošmi, od katerih odbiramo jajca za valjenje. Jajca nenavadne debelosti in predrobna jajca niso za valjenje. Oblike naj so jajčaste ali ovalne, torej ne prekroglaste in koničaste. Jajčja lupina mora biti čista, gladka, enakomerno debela in cela brez najmanjše razpoke. Zamazana jajca niso za valjenje. Z vodo jih ne smemo zmi-vati ali čistiti. Sveža ne čez deset do štirinajst dni stara jajca so najboljša za valjenje. Iz prestarih je navadno že spuh-telo preveč vode. Do valjenja hranimo jajca v pravi naravni legi v hladnem prostoru, kjer jih obračamo vsak dan enkrat. Ako sami nimamo primernih jajc za valjenje, skušajmo jih dobiti od drugod, vendar pa le od takih perutninarjev in perutninskih vzrejališč, o katerih vemo, da se pečajo uspešno s plemensko rejo štajerske kokoši in pravilnim odbiranjem jajc za valjenje. Jajca so napram tresenju zelo občutljiva. Zato je treba vsako tako tresenje med prenosom in prevozom čimbolj zmanjšati oziroma preprečiti. Od drugod poslana nam jajca, moramo takoj razložiti v hladen prostor in jih

podložiti šele čez 24 ur po končanem prevozu. Jajca, ki so med prevozom preveč trpela, se le slabo valijo.

Čas za valjenje. Najboljši čas za valjenje je od druge polovice marca do konca prve polovice maja, ako hočemo priti do jarčkov ali mladih kokoši, ki nam bodo začele nesti v poznojesenskih mesecih in nesle tudi v prvih zimskih mesecih, ko imajo sveža jajca najboljšo ceno.

Prostor in gnezdo. Prostor za valjenje mora biti povsem miren, poltemen in brez prepriha ter pri tleh. Podstrešje ni primerno za valjenje, ker manjka tam vlaga. Če je prostor brez poda, potem vzamemo primeren zaboj brez dna in ga postavimo na gola zemeljska tla in denemo v njega mehko seno ali slamo. Takšno gnezdo ima to prednost, da lahko prihaja zemeljska vlaga v gnezdo do jaje, kar zelo ugodno vpliva na valjenje jaje. Če pa je v prostoru pod in ne moremo izkoristiti neposredne zemeljske vlage, potem si pomagamo takole, da denemo na dno zaboja dovolj veliko in 15 cm debelo rušino ali grivino (važo), ki smo jo vrezali na travniku. V grivino napravimo gnezdu podobno vdolbino, ki jo posteljemo s senom ali slamo. Takšna gnezda so najbolj podobna naravnemu gnezdu in pa snažna. Da ne zanese koklja v gnezdo mrčes, jo moremo očistiti prej morebitnih nadležnežev s prahom proti mrčesu.

Število jaje in koklja. V pripravljeno gnezdo denemo 12 do 15 jaje. Število jaje se ravna po velikosti koklje in po zračni toplini v valilnem prostoru. Če uporabimo puro za valjenje, ji lahko podložimo do 25 ali več jaje. Dobro kokljo za valjenje spoznamo po tem, da zelo rada sedi na gnezdu za redno nesenje in da se zelo protivi in kaže svojo nevoljo, če jo hočemo vzeti z gnezda. Če si natančno ogledamo takšno kokljo, zapazimo, da je postala na trebuhu gola, kar je nam tudi znak, da bo pridno valila. Obila zrnata krma, zlasti koruza, pospešuje klokanje. Kokljo denemo na gnezdo za valjenje in ji podložimo jajca zvečer.

Potek valjenja. Med valjenjem naj dobiva koklja le zrnje za prehrano. Posodo z zrnjem in posodo z vodo postavimo v bližino gnezda, vendar pa naj bo oboje toliko oddaljeno, da ne more koklja nič doseči naravnost z gnezda. Koklja mora vsak dan enkrat z gnezda, se razgibati in očistiti izven gnezda. Med istim časom so jajca prosta v gnezdu in lahko pride do njih svež zrak. Ako koklja sama noče zapustiti gnezda, jo redno enkrat na dan vzamemo z gnezda, da se naje zrnja in pije vodo ter se lahko tudi koplje v prapravljeni suhi peščeni kopelji. Ko koklja zadosti vsem svojim potrebam, gre navadno sama zopet v gnezdo. Če pa se to ne zgodi in je nevarno, da bi se jajca preveč shladila, potem jo moramo sami spraviti zopet v gnezdo. Včasih ne mara koklja iti zopet v gnezdo radi nadležnih uši in bovh. Zato se moramo prepričati o teh nadležvalkah in ako jih zalotimo, moramo poprašiti kokljo in gnezdo s prahom proti mrčesu. Dobro valjenje traja 21, največ 22 dni. Ko se piščeta valijo, odstranimo jajčje lupine, koljo in piščeta pa pustimo v miru.

P.

g Ljubljanska dražba kožuhovine dne 5. marca. Ker je januarska dražba kožuhovine dosegla primeroma ugodne cene, je pa pri nas še dovolj blaga, zato je sklenila družba »Divja koža«, da bo to dražbo ponovila 5. marca. Kdor ima kože divjačine, jih naj pošlje na naslov »Divja koža«, Ljubljanski velesejem. Lahko pa tudi sporočijo množino kož, ki jih bodo pozneje dostavili na ta naslov.

ga Tobak in perzijski šah Abbas. Na Ruskem so za kazen dregali nekdanji kadilcem nos, šah Abbas pa je ukazal, da naj prebodejo vsakemu, ki ga zalotijo pri kajenju, nos s pipinim ustnikom. Nekoč je povabil Abbas vse perzijske velikaše na pojedino. Ko so se zbrali gostje, je dal vsem s konjskimi figami napolnjene pipe. Rekel je, da je to posebno dober tobak, ki mu ga je poslal vladar iz Hamadana; temu tobaku da ni enakega na svetu. Vsi velikaši so pritrdili, da ni boljšega tobaka in neki general, ki so ga cenili zaradi poznanja tobaka, je vzkliknil: »Še nikoli nisem kadil tobaka, ki bi tako lepo dišal po cvetju!«

Spomladansko brananje travnikov

Kakor je potrebno obdelovanje njiv za doseg zadostnih pridelkov, tako moramo tudi travnike oskrbovati, če hočemo doseči dobre košnje. Za njive nam služi plug, kultivator in drugo orodje, za travnike pa travniška brana in travniški zarezovalec ali skarifikator. Pri nas so precej razširjene travniške brane, ki v večini slučajev zadostujejo za naše razmere. Žal samo, da se to orodje mnogo premalo uporablja, četudi se malokatero delo tako bogato izplača.

Travniške brane so večinoma členkovite, da se lažje prilagodijo tudi neravnim tlem; so pa tudi ostre, da režejo travno rušo in izruvajo plevel, zlasti nemarni mah. Imamo tudi zvezdičaste travniške brane, ki tudi dobro delajo. Travniške brane izvršujejo naslednje naloge: Prvič razrežejo travno rušo in razpraskajo zemljo, da pride vanjo več zraka in vlage. S tem pospešujejo rast trav in detelj, ker rahljajo zemljo in pripomorejo k večji rodovitnosti. Drugič poravnavaajo krtine in drobijo gnoj, ki smo ga jeseni spravili na travnik ter zmešajo tudi umetna gnojila z zemljo. Tretjič vničujejo mah, ker ga izrujejo in odstranijo. Ker je mah na travnikih zelo škodljiv in ovira rast dobrih trav, zato nam brana izdatno izboljša košnjo. Uničujejo pa tudi razni drugi travniški plevel, ki jemlje hrano travam in koristnim travniškim zeliščem. Brana ne razredči travne ruše, četudi izruje tupatam kakšno travo, ampak jo še bolj zgosti, ker se trava vsled dostopa zraka v zemljo in zrahljanja ruše še bolj zgosti in bujnejše raste.

Kdaj pa je najprikladnejši čas za brananje travnikov? Branamo jih lahko jeseni, še bolj uspešno pa spomladi. Jesensko brananje otvori zemljo zimski vlagi in mrazu, da postane bolj rodovitna, spomladno pa zrahlja zemljo, da pride vanjo zrak, vniči mah in razredči rušo, ki se potem bolje zgosti in razvija.

Na travnik pa ne smemo, dokler ni suh. Kakor hitro se zemlja dovolj osuši in predno začne trava zeleneti, je takoj začetni branati. Po zmrzli zemlji branati je seveda brez pomena. Ko smo travnik dodobra, najbolje po dolgem in počez, pobranali, pograbimo z železnimi grabljami mah, drugi plevel, ostanke gnoja in listje ter vse skupaj zložimo na kup za napravo komposta. Še nekoliko hlevskega gnoja vmes in parkrat politi z gnojnico, pa imamo ob letu dozorel kup komposta, ki je najboljši gnojilo za travnike.

Že samo tako temeljito brananje zanemarjenih travnikov je v stanu podvojiti pridelek košnje. Če pa sledi brananju še polivanje zemljišča z gnojnico, tedaj smo lahko prepričani, da se bo košnja potrojila. Iz tega se jasno vidi, da ni nobeno poljsko delo tako hvaležno in dobičkanosno kakor brananje travnikov. Zatorej nujno priporočamo vsem kmetovalcem: Branajte svoje travnike čimprej spomladi in kolikor-le vam čas dopušča, potem lahko pričakujete bogate košnje.

g Tržišče z jajci. Položaj na tržišču jaje postaja za našega kmeta vedno bolj obupen. Sedaj plačujejo izvozniki v štajerskem področju le po 6.50 Din za 1 kg jaje, to je komaj po 33 par za jajce. Pomisliti pa moramo, da produkcija se še ni popolnoma razvila, ker je še vedno premraz. Kako bo izgledalo potem v mesecu marcu s cenami, si za enkrat ne moremo predstavljati. Izvoza pač ni v nobeno državo izvzemši nekaj malega v Švico. Nemčija nam je sicer dovolila malenkosten uvoz od 20 polvagonov jajc mesečno, zahteva pa najmanjšo težo od 55 gr navzgor s srednjo težo 57½ kg pri 1000 komadov. Takega blaga pa pri nas ni tako lahko dobiti. Edino štajerska bi nam ga lahko dala. V Švici se moramo boriti z izredno hudo konkurenco od vseh strani, zlasti pa iz Danske, ki pošilja tja samo težko blago. Morda bo Češkoslovaška tudi vzela nekaj našega blaga, seveda s primerno težo.

V KRALJESTU GOSPODINJE

Gospodovi dnevi

Velike važnosti je za otroka, da že od svoje najnežnejše mladosti vidi, kako vsa družina Gospodove dneve lepo in sveto praznuje. Gospodovi dnevi pa niso samo nedelje, ampak tudi zapovedani prazniki celega leta. Gospodove dneve pa tudi lahko imenujemo dneve, ko otrok prejme sv. zakramente, torej prva sv. spoved, sv. birma in prvo sv. obhajilo. Pri vseh Gospodovih dneh mora mati odlično sodelovati.

Nedelja ni postavljena od človeka in zato je tudi človek ne more izpreminjati. Saj nam je znano, kaj stoji napisano na prvih straneh sv. Pisma: Šest dni je Bog delal, sedmi dan pa je počival. In ta dan je Bog blagoslovil in posvetil. V novem zakonu praznujemo nedeljo, dan vstajenja in prihoda sv. Duha kot dan miru in počitka.

Če vlada v družini v resnici krščanski duh, najbolje spoznamo, ko vidimo, kako praznuje Gospodove dni. Krščanska mati prav vestno skrbi za to, da je nedelja res Gospodov dan. To pa ne le na zunaj, da delo počiva, da pride tudi kaj prazničnega na mizo, ampak zlasti za to, da duša dobi duhovne hrane, ko vsak družinski član izvrši svojo nedeljsko dolžnost. V tem morata biti oče in mati gospodar in gospodinja najlepši zgled. Žal pa vidimo danes premnoge, zlasti iz izobraženih krogov, ki k maši še gredo, a pridige kar nič več ne poslušajo. To so povečini taki, ki bi tega najbolj potrebovali in kar je najbolj žalostno, da so to tisti, ki jih niso starši z malega navajali k temu, da so poleg sv. maše tudi pri pridigi. Materina sveta dolžnost je, da svojim otrokom privzgoji veliko spoštovanje in ljubezen do sv. maše; sama naj gleda na to, da otroci pri sv. maši bero iz knjižice in pazijo na to, kar se na oltarju godi. Kadar more, naj vzame otroka tudi med tednom k sv. maši, ko ga lažje opozori na dele sv. maše in ga pouči,

kako naj se pri teh obnaša. Kako žalostno je videti, da v mnogih cerkvah otroci ne vedo, kdaj je treba vstati, kdaj poklekniti, ker jih matere tega niso naučile in mora šele g. katehet v šoli s tem poukom pričeti. Sam vsemu temu ne more kaj, zlasti, če mu dom v praktičnem oziru pri tem ne pomaga. V tem oziru vrši mati delo K. A. na najpreprostejši način, ko usmerja svojo najbližjo okolico v Boga.

Mati pa mora tudi paziti, da doraščajoči otroci ob nedeljah in praznikih ne hodijo na izlete in na razne zabave, ki bi jih ovirale pri izpolnjevanju nedeljske dolžnosti. Žal, da hoče prav sedanjí svet iz nedelj in praznikov napraviti zgolj zabavo, a še to tako, ki ni samo nevarna in škodljiva samo duši, ampak tudi telesu.

Velike važnosti pri vzgoji je tudi dan prve sv. spovedi in vsake poznejše otrokove spovedi. Vsaka mati mora otroka že zgodaj poučiti, kaj sme in česa ne sme, kar mu bo pač ostalo za vse življenje in prav ta materin nauk bo otroku važno merilo in velika pomoč pri pripravi na prvo sv. spoved. Prav to je tudi važna pomoč katehetu pri pripravi za prvo spoved.

Istotako je mati otroku prva učiteljica pri pripravi na prvo sv. obhajilo. Vse premalo in prepozno bi bilo, če bi katehet šele v šoli moral pričeti s prvotnim poukom za sv. obhajilo. Vse te prvotne pojme bi moral prinesiti otrok že od materinega pouka v šolo. Saj ima mati prilike dovolj, da vsadi otroku te nauke v srce pri vsakem obisku cerkve, pri vsaki sv. maši, pri vsaki službi božji. Morebiti ji ne bo treba niti mnogo govoriti, največ bo pri tem storil materin zgled. Kar in kolikor pa more storiti pri pripravi, naj stori z veseljem in z zavestjo, da pripravlja v svojem otroku dom Kralju nebes in zemlje na ta velik Gospodov dan.

Pa tudi pozneje, ko pošilja mati otroke k sv. zakramentom, naj nikoli ne opusti vsaj lepe, pomenljive besede za pripravo, naj zlasti ne opusti močnega vpliva — svojega zgleda. Pogosto materino obhajilo je najbogatejši vir

svetosti njenih otrok. Evharistija je najboljšo varstvo za poštenje otroka!

Gospodovi dnevi naj postanejo iznova vez, ki bo družila člane družine, naj bodo kvas, iz katerega bodo zrastle novi in srečni rodovi! La.

Za dekleta, ki prihajajo v Zagreb

Ko prideš s kmetov v veliko mesto, ti je težko pri duši. Kakor da greš nekam v hladno tujino. Vse ti je nepoznano. Ne veš kam bi se obrnila in kaj bi začela. Da dobiš službo, moraš zapraviti veliko denarja v raznih posredovalnicah za službe ali pri privatnih osebah, ki te često izkoristijo, potem pa te pustijo na cedilu. Ko iščeš stanovanje in hrano, prideš v velike telesne in duševne nevarnosti in mnogo tvojih tovarišic je na ta način že veliko pretrpeilo. Vse to zlo pa boš odvrnila od sebe, če greš, ko prideš v Zagreb, s kolodvora naravnost v »Naš Dom«, zavetišče za dekleta. Tukaj boš našla za prvo silo zelo poceni stanovanje in hrano. Našla boš pa tudi pri dobrih katoliških sreih nasvet in po-

moč. Ker pa dan za dnem prihaja mnogo zagrebških gospa v »Naš Dom« iskatil služkinje, boš lahko našla tudi službo. »Naš Dom« zavetišče za dekleta se nahaja v Beogradski ul. 10. I. nadstropje, deset minut daleč od kolodvora. Upravitelj doma je sedaj poseben odbor, vodi ga dobra kat. učiteljica, nadzoruje ga pa voditeljica Mar. kongregacije slov. deklet pri cerkvi Sreca Jezusovega. Veleč. gg. župnike in kaplane, kakor tudi druge voditelje kat. društev prosimo, da dekleta, ki prihajajo v Zagreb, opozorijo na to lepo in koristno institucijo, ki more preprečiti veliko hudega in storiti veliko dobrega. »Naš Dom« sklonišče za djevojke. Zagreb-Beogradska ul. 10.

KUHINJA

Zajčji hrbet iz govejega mesa. Pol kg govejega mesa prav dobro sesekljam. Pridenem 2 dkg drobno sesekljanu slaninu, eno v vodi namočeno in ožeto žemljico, eno jajce, malo čebule in zelenega peteršilja, oboje drobno sesekljam, pol stroka s soljo strtega česna, malo popra in še toliko soli, da je meso primerno slano. Vse to prav dobro premešam, stresem na z moko potreseno desko ter napravim podolgasto klobaso, jo potresem z moko, položim v namazano pekačo, polijem z vročo mastjo ter pečem v pečici, 20 do 25 minut. Med pečenjem pridno polivam z mastjo, v kateri se peče. Ko je lepo zarumenela, ji primešam par žlic kisle smetane in par žlic juhe. Ko dobro prevre, vzamem klobaso iz polivke, jo zrežem na koščke ter jo oblijem s polivko. Kot pridevek

se dobri makaroni, žličniki, cmoki, polenta, krompirjev pire ali krompirjeva polenta.

Ponarejena svinjska ribica. Za to rabim četrt kg govejega, četrt kg telečjega in četrt kg masnega svinjskega mesa in pa mrežico (pečico). Vse meso sesekljam, stresem v skledo, pridnem eno obribano v vodi namočeno in ožeto žemljico. Za duh pridnem malo popra, drobno zrezanega zelenega peteršilja, malo čebule, tudi drobno zrezane, ter primerno soli. Ko vse snovi dobro premešam, stresem na desko, oblikujem podolgasto klobaso in jo položim na razgrnjeno in z limoninimi lupinicami potreseno pečico. Po pečici naložim tja in sem vejice zelenega peteršilja in prav majhne koščke lovorjovega lista. Klobaso lepo zavijem v pečico, položim na namazano pekačo, polijem z razbeljeno mastjo in spečem v srednje vroči pečici.

GOSPODARSKE VESTI

DENAR

Ljubljanska borza. Uradni tečaji na ljubljanski borzi so ostali v glavnem neizpremenjeni in njih notacija velja na podlagi prejšnjega stabilnega tečaja, dodavši k temu še 28,5% ažijo. Glasom objave Belgrajskega »Narodnega blagostanja« so se proste devize, ki ne izvirajo od izvoza, na svobodnem trgu v zadnjih dneh prodajale po sledečih cenah: 1 napoleonor 325—330 Din, 1 angleški funt 252—254 Din, 1 ameriški dolar 49,50—50,25 Din, 1 švicarski frank 16—16,20 Din, 1 avstrijski šiling 8,90 Din, 1 italijanska lira 4,30—4,40 Din, 1 francoski frank 3,25 do 3,30 Din, 1 češka krona 1,90—2 Din.

ŽIVINA

g Ljubljanski živinski sejem 21. t. m. Ta sejem je bil razmeroma dobro obiskan in je znašal prigon: 141 konj, 75 volov, 48 krav, 13 telet, 60 pitanih prašičev in 31 prašičkov za rejo. Prodanih je bilo 15 konj, 48 volov, 24 krav, 8 telet, 2 opitana prašiča in vseh 31 prašičkov za rejo. Goveja živina se v cenah ni izpremenila, prvovrstnih volov sploh ni bilo, najdražji so bili po 4 Din za kg žive teže. Pač pa so se dvignile cene prašičem, ki so stali 8—10 Din kg žive teže, in prašičev za rejo, ki so bili vsi prodani. Cene 6—10 tegnov starih prašičev so narasle na 160 do 215 Din za glavo.

g Ptujski sejmi 20. in 21. t. m. Živinski sejem je bil primeroma dobro založen in tudi kupčija ni bila slaba. Dogon je znašal 172 konj, 200 krav, 60 telic, 66 volov in 14 bikov, skupaj 512 glav. Prodanih je bilo 177 glav. Cene goveji živini so nekoliko padle, in sicer so se prodajali voli po 3—4 Din kg žive teže, bikji 3—4 Din, krave 2—3,50 Din, telice 3—4 Din, konji po kakovosti za glavo po 600 do 3200 Din. — Prasičji sejem 21. t. m. je bil sicer živahen po prigonu, slab pa glede kupčije. Od 345 prignanih prašičev je bilo prodanih le 101 kos. Cene so nazadovale in so se prodajali peršutarji od 6 do 7 Din kg žive teže, polmastni 7—7,25 Din; kg mrtve teže je bil po 9 Din. Pujski 8 tednov stari po kakovosti od 100 do 150 Din glava.

g Mariborski prasičji sejem 23. t. m. Ta sejem je bil srednje dobro obiskan od

prasičerejcev in od kupecev. Prvi so pripeljali nanj 157 prašičev, od katerih so drugi kupili 95 glav. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene; tako so prodajali mlade prašiče 5—6 tednov stare po 100—150 Din, 7—9 tednov stare po 150 do 160 Din, 3—4 mesece stari po 200—250 Din, 5—7 mesecev 350—360 Din, 8—10 mesecev 450—500 Din, eno leto stari 680—750 Din. Kilogram žive teže po 7—8 Din, kg mrtve teže 9,50—10 Din.

CENE

g Žitno tržišče. Položaj na žitnem trgu je neizpremenjen. Za pšenico je ugoden, toda ponudb ni, četudi je povpraševanja od strani mlinov dovolj. Govori se sicer, da jo bo začela kupovati Privilegirana izvozna družba za izvoz v Avstrijo, da izkoristi s pogodbo zajamčene ugodnosti. Vendar te vesti še niso potrjene. Pšenica ima v Bački ceno 100—106 Din za 100 kg franko nakladalna postaja. — Moka se prodaja po 177,50—197,50 Din. — Otrobi so dragi in stanejo debeli po 105—107,50 Din, drobni 70—75 Din. — Koruza je v ceni narasla in plačujejo umetno sušeno blago v Indijo po 75 Din, času primerno suho na prevozne olajšave po 62—65 Din, stara 79—81 Din. — Ječmen baški in sremski 64—65 kg težak po 70—72 Din, pomladanski 78—82 Din. — Oves 52—54 Din. — Fižol baški 124—128 Din.

g Vinska kupčija. V Sloveniji se vinska kupčija še ni razvila, ker je sedaj pred spomladnim pretakanjem le malo ponudb. Le tupatam silijo mali vinogradniki svoj pridelek, ker rabijo denar za spomladansko delo. V splošnem pričakujejo vinogradniki v prihodnjem mesecu živalnejše kupčije in pri tem tudi porast cen, ki so sedaj še nestalne. Veletrgovina hoče svojim odjemalcem, malim gostilničarjem zvišati vinske cene, ki jih pa ti nočejo priznati. Današnje cene pri vinogradniku se gibljejo med 4—6 Din za liter srednjih belih in rdečih vin. Sortirana vina so seveda dražja. Toda z njimi je le malo kupčij, ker so navadno v trdnih rokah.

Na Stadionu. Podjetnik (ki je ravno prišel): »Ali pred-delavec ve, da se je jarek zasul?« — Delavci: »Ne še, ravno odkopujemo, da mu bomo povedali.«

PRAVNI NASVETI

Invalid. M. K. J. Niste povedali, iz kakšnih razlogov so vam znižali invalidnino. Če je to storilo invalidsko sodišče, se lahko pritožite na višje invalidsko sodišče. Če bo kaj zaleglo, ne vemo. Druge poti pa ni.

Brezposelni. J. T. Obrnite se glede podpore na domačo občino.

N. L. Vprašajte zdravnika pri OUZD, na kakšni podlagi je ugotovil toliko in toliko odstotno delanezmožnost. Tam boste dobili najzanesljivejši odgovor.

Tarifa za ometanje dimnikov. F. M. — V sporu ste z dimnikarjem, ker sedaj zahteva večje plačilo, kakor prej in mu je občinska uprava zvišala pristojbine. Vprašate, če more občinska uprava dimnikarju povišati pristojbine. — Za izvrševanje dimnikarskih del je ban predpisal tarifo, ki je bila objavljena v Službenem listu dne 16. novembra 1932. Po tej tarifi sme dimnikar računati za enkratno ometanje: 1. štedilnika z eno pečico in dimno cevjo do 1 metra največ 3 Din; 2. štedilnika z dvema pečicama in dimno cevjo do 1 m največ 4 Din; štedilnika s tremi pečicami in dimno cevjo do 1 m največ 5 Din; za ometanje dimne cevi od 1 m naprej sme računati po 75 par. Samo če se delo izvrši po posebnem naročilu ali ob nevarnosti na nedeljo ali praznik ali v hišah, ki so raztresene daleč iz vasi (n. pr. po hribih, sredi gozdov in slično), se sme dogovoriti primerno višje plačilo, ki ne sme prekoračiti določenih postavk za več kot 25 odstotkov; v nočnem času od 17. do 6. ure pa se sme računati 50 odstotkov višja cena. Za delo zunaj kraja, v katerem je sedež obrta, se sme zaradi plačila za zamudo časa in za pot računati k postavkam po 2 Din ali kvečjemu še pribitek 50 par; k onim po 3 Din pa 1 Din več. V sporil. o višini pristojbin, kakor tudi o obveznosti, roku ali načinu ometanja in o višini pristojbin določa obče upravno oblastvo prve stopnje, t. i. sresko načelstvo, a ne občinska uprava, ki tudi nima pravice spreminjati tarife.

Oprostitev vojaščine. I. F. N. — Starši so vam umrli. Imate tri sestre stare nad 20 let, brata pa nobenega. Imate majhno posestvo. Ali je mogoče doseči oprostitve vojaške službe. — Oproščeni bi bili, ako ste edini hranitelj nesposobnih družinskih članov; to se pravi, ako so sestre nesposobne za delo in jih vi vzdržujete z osebnim delom. To pa velja samo v slučaju, če plačujete na leto manj kot 120 Din neposrednega davka.

Skrajšan rok. J. K. — Oče je star 58 let, otroci so rojeni, in to sinovi leta 1914, 1920, 1921; hčere pa 1909, 1910, 1912 in 1917. Vprašate, če more najstarejši sin pričakovati ugodnost skrajšanega roka in kakšni

dokumenti so za to potrebni. — Ker oče še ni 60 let star in ker drugi sin še ni 17 let star, ima prvi sin pravico do skrajšanega roka. Davek v tem slučaju pri določanju roka ne pride v poštev. Naborni komisiji bo treba predložiti rodbinski list, iz katerega morajo biti razvidna rojstna leta vseh družinskih članov. Ta list dobite pri domačem župnemu uradu.

Izredni prispevek za vzdrževanje javnih cest. M. J. — Prevzeli ste dobavo gramoza in vprašate, če je cestni odbor upravičen kaj zahtevati za uporabo banovinske ceste in koliko. — Vsakdo, ki prevaža po javni cesti več ton blaga ali potnikov nego je to običajno pri normalnem obratu na označenem delu javne ceste, mora plačati izredni prispevek za vzdrževanje uporabljene ceste v denarju ali v materialu. Izredni prispevek se določa v prvi vrsti sporazumno med pristojno upravo javnih cest in onimi, ki javne ceste prekomerno ukoriščajajo. Poziv za plačilo izrednega prispevka izda za banovinske ceste sreski cestni odbor. Ako se sporazum ne doseže, določí izreden prispevek na predlog uprave javnih cest odnosno privatnega deležnika kraljevska banska uprava. Izredni prispevek za državne, banovinske in občinske ceste se odmerja po ceni 1 m³ gramoza, potrebnega za popravo dotične prekomerno uporabljene cestne proge, dalje po vrsti vozila in številu prevoženih tonskih kilometrov. Odmera izrednega prispevka za prevoz blaga s tovornim vozilom se vrši po sledečem ključu: 1. na onem delu ceste, kjer stane 1 m³ gramoza do 75 Din, se plačuje 15 par od tone in 1 km prevožene cestne proge; 2. na onem delu ceste, kjer stane 1 m³ gramoza do 100 Din, se plačuje 20 par od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge; 3. pri ceni gramoza do 150 Din za 1 m³, se plačuje 25 par; 4. pri ceni gramoza do 200 Din za 1 m³ se plačuje 30 par prispevka od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge; 5. kjer stane 1 m³ gramoza do 250 Din, se plačuje 35 par od 1 tone in 1 km prevožene ceste; 6. če stane 1 m³ gramoza do 300 Din, se plačuje 40 par, in pri ceni gramoza nad 300 Din za 1 m³ se plačuje 45 par od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge.

Jamstvo za zemljiški davek. V. J. C. — Po davčnem zakonu jamčijo za davek od zemljišč in zgradb zemljišča in zgradbe, če niso davki starejši od treh let. Zato ste morali plačati zaostali davek od zemljišča, ki ste ga kuopili in ki ga je prodajalec ostal dolžan. Lahko pa sedj od prodajalca zahtevate povrnitev plačanega davka. Če prodajalec trdi, da je vse plačal in da ni bil nič dolžan. Lahko pa sedaj od prodajalca zahtevate poročamo, da se obrnete na davčno upravo in prosite, naj vam točno pojasnijo, za kateri čas in koliko je bil prodajalec dolžan, nakar zahtevajte, da vam povrne znesek, ki ste ga zanj plačali. Če ne gre drugače, ga lahko tudi tožite.